
Θέμα: Μηχανικοί - δημόσιοι υπάλληλοι και δημόσια τεχνικά έργα.

Εισηγητής: **A. Ρόζενμπεργκ**, MMMM, εκπρόσωπος Π.Σ.Δ.Μ.Μ. - Μ.Μ.

Συνάδελφοι, ο Σύλλογος των Μεταλλειολόγων, στηρίζει την προσπάθεια αυτή του Επιμελητηρίου, στην ανάδειξη των προβλημάτων των μηχανικών του Δημοσίου, ασφαλώς βέβαια επειδή ένα τμήμα του συλλόγου, των μελών του, είναι, ανήκουν, σ' αυτή την κατηγορία των εργαζόμενων, από την άλλη μεριά, γιατί πιστεύει ότι τα προβλήματα των μηχανικών του Δημοσίου και ο αγώνας που κάνουν για βελτίωση της θέσης τους, είναι, σχετίζεται απόλυτα με τη συνολική προσπάθεια ολόκληρου του κόσμου των μηχανικών, για την ανακοπή της πορείας, της βαθιάς κρίσης που περνάμε σήμερα.

Θα κάνω μια σύντομη αναφορά στο θέμα, εστιάζοντας την προσοχή μου στο ζήτημα της θέσης του μηχανικού στη Δημόσια Διοίκηση, ειδικότερα στα μεγάλα τεχνικά αναπτυξιακά έργα. Δεν υπάρχει καμιά διάθεση να υποτιμήσουμε τους άλλους τομείς δράσης των μηχανικών του δημόσιου τομέα, μέσα στη Δημόσια Διοίκηση, νομίζουμε όμως ότι ειδικά ο χώρος των μεγάλων αναπτυξιακών τεχνικών έργων, μπορεί χαρακτηριστικά να μας δείξει τα προβλήματα, να μας αναδείξει τα προβλήματα των μηχανικών στο δημόσιο τομέα. Είναι βέβαια δύσκολο κανείς να κάνει μια τέτοια θεώρηση, χωρίς να μπλεχτεί μέσα σε έναν κυκεώνα, στο γνωστό κυκεώνα του θεσμικού πλαισίου περί δημοσίων έργων. Θα το αποφύγουμε όμως αυτό και θα εστιάσουμε την προσοχή μας μόνο στη θέση του μηχανικού.

Ξεκινάμε από τη διαπίστωση ότι, σήμερα τα μεγάλα αναπτυξιακά έργα προχωρούν, όπως προχωρούν, με δεδομένη την υποβαθμισμένη θέση του μηχανικού και τη συμμετοχή του σ' αυτά. Στη διαπίστωση αυτή συμφωνούν πάρα πολλοί. Επίσημα και ανεπίσημα χείλη, παραδέχονται μια τέτοια κατάσταση με κάθε ευ-

καιρία. Είναι, επίσης, μια διαπίστωση που δεν είναι καινούργια. Τα τελευταία όμως χρόνια, η κατάσταση έχει χειροτερέψει. Και αυτό, διότι από τη μια μεριά οι απαιτήσεις στην κατασκευή των μεγάλων τεχνικών έργων έχουν πολλαπλασιαστεί, καθιέρωση νέων προδιαγραφών, χρήση νέων τεχνολογιών, εξειδίκευση στα αντικείμενα, στα τεχνικά αντικείμενα, ενώ από την άλλη μεριά, η θέση του μηχανικού-δημόσιου υπάλληλου, υποβαθμίστηκε τραγικά ξεκινώντας από τις γνωστές βαθμολογικές και μισθολογικές ρυθμίσεις και μέχρι τις πρόσφατες ρυθμίσεις, ασφαλιστικό κ.λπ. Επίσης, είναι μια διαπίστωση, που αναφέρεται σε όλο το φάσμα των δημοσίων έργων. Σχεδιασμός, μελέτη και κατασκευή. Αν υπάρχουν κάποιες εξαιρέσεις από αυτόν τον κανόνα και αναφέρομαι κυρίως σε κάποιους οργανισμούς, αυτές είναι περιορισμένες, οι οργανισμοί αυτοί, παραδείγματος χάριν, έχω στο μυαλό μου τη ΔΕΗ, Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού, διαθέτει κάποιους μηχανισμούς, ικανούς για την παρακολούθηση και την κατασκευή των μεγάλων έργων της, όμως οι εξαιρέσεις αυτές, μάλλον επιβεβαιώνουν το γενικό κανόνα, που ισχύει για το υπόλοιπο τμήμα της Δημόσιας Διοίκησης, για το μεγάλο τμήμα, για την πλειοψηφία της Δημόσιας Διοίκησης.

Στον τομέα των μελετών, είναι γνωστό ότι σήμερα το Δημόσιο δεν παράγει το ίδιο μελέτες για τουλάχιστον το μεγαλύτερο μέρος, αν όχι για το σύνολο, των μεγάλων αναπτυξιακών έργων, στα οποία είναι υπεύθυνο. Οι υπηρεσίες μελετών τις οποίες διαθέτει και, επομένως, και η επάνδρωσή τους, είναι προσανατολισμένες στο να ελέγχουν, να θεωρούν και να παρακολουθούν, την εφαρμογή των μελετών που παράγονται από τα μελετητικά γραφεία. Δεν είναι της παρούσης να τοποθετηθούμε σ' αυτό το θέμα, το οποίο

άλλωστε είναι θεσμοθετημένο εδώ και αρκετό καιρό, είναι ένα καθεστώς παλιό, πρέπει όμως να παραδεχτούμε ότι είναι και αυτό μια εύγλωττη απόδειξη του περιορισμού του πεδίου ενασχόλησης του μηχανικού στη Δημόσια Διοίκηση. Αλλά, τόσο στον έλεγχο και την παρακολούθηση επίσης της μελέτης ενός μεγάλου τεχνικού έργου, σήμερα οι απαιτήσεις είναι μεγάλες. Συνδυάζονται εξειδικευμένες γνώσεις, μιας πολύ μεγάλης γκάμας θεμάτων, μιας και τέτοια έργα ποτέ δεν είναι μόνο καθαρά, ας πούμε, έργα οδοποιίας ή υδραυλικά ή ηλεκτρομηχανολογικά, αλλά συνδυάζουν πολλούς από τους παραπάνω τομείς. Ένα άλλο χαρακτηριστικό που αυξάνει τις απαιτήσεις σήμερα των ανθρώπων που θα ελέγξουν και θα παρακολουθήσουν τις σύγχρονες μελέτες, είναι το γεγονός ότι δεν έχουμε προδιαγραφές, τουλάχιστον για μια μεγάλη κατηγορία ειδικών έργων, επομένως ο μηχανικός που θα ελέγξει και θα παρακολουθήσει μια τέτοια μελέτη, θα πρέπει να αναπτύξει μια πρωτόβουλη κρίση, έτσι ώστε να μπορέσει και αυτή η μελέτη να καταλήξει σε μια κατασκευή έντεχνη, άρτια και οικονομική. Στον τομέα επίσης της κατασκευής, οι απαιτήσεις έχουν πολλαπλασιαστεί. Ο μηχανικός καλείται σήμερα από τη μεριά της Δημόσιας Διοίκησης, να παρακολουθήσει έργα, τα οποία είναι εξαιρετικά σύνθετα. Έχουν εξειδικευμένο τεχνικό αντικείμενο, χωροθετημένα συνήθως σε δύσκολες περιοχές της χώρας, συχνά επίσης κάτω από χρονική πίεση και πιεστικές ανάγκες, για τη λειτουργία των έργων, μιας και αφορούν, μιας και είναι έργα υποδομής και επίσης έργα που είναι πια ένα καθεστώς, τα οποία εκτελούνται μέσα σε έναν κυκεώνα συμβατικών προβλημάτων. Αυτό είναι πια, νομίζω ότι δεν γνωρίζουμε πια τέτοια μεγάλα έργα, τα οποία να μην έχουν σοβαρότητα συμβατικά προβλήματα. Είναι πλέον ένα καθεστώς, τους λόγους για τους οποίους ισχύει κάτι τέτοιο δεν θα τους εξετάσουμε εδώ, αλλά σαν τέτοιες δυσκολίες μπορούμε να απαριθμήσουμε, τις μεγάλες εργολαβικές εκπτώσεις, την έλλειψη μελετών ή την ανάγκη να προσαρμοστούν οι μελέτες στις επιτόπιες συνθήκες, τις τοπικές αντιδράσεις στην κατασκευή των έργων, κ.λπ., κ.λπ. Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες, καλείται ο μηχανικός, να συνεργαστεί με τον κατασκευαστή, όποιος είναι αυτός, για την έγκαιρη, άρτια και οικονομική αποπεράτωση ενός έργου.

Τώρα, το ερώτημα είναι ότι, το πρόβλημα μάλλον είναι, ότι η απόσταση που χωρίζει το μηχανικό, που θα μπορούσε να ανταποκριθεί στις παραπάνω απαιτήσεις που περιγράψαμε σύντομα και στην πραγματικότητα, είναι πολύ μεγάλη και τη γνωρίζουμε όλοι. Διότι, δυστυχώς, η πραγματικότητα, δεν είναι άλλη από την εικόνα ενός εργαζόμενου σε τελευταία ανάλυση, ο οποίος μετά από αρκετές δεκαετίες διαπιστώνει, ή θα διαπιστώσει, ότι δεν έχει λύσει, πασχίζει ακόμα για τα βιοποριστικά του προβλήματα, πράγμα το οποίο άλλωστε δεν εγκατέλειψε να κάνει ποτέ σε όλη την επαγγελματική του καριέρα. Είναι η εικόνα του επιστήμονα, που διαπιστώνει ότι πρακτικά δεν έχει τη δυνατότητα να αναβαθμίσει την επιστημονική του γνώση, δεν έχει πρόσβαση σε πηγές σύγχρονων γνώσεων και, τέλος, ίσως και το σημαντικότερο, είναι η ει-

κόνα του μηχανικού, που πάρα πολύ συχνά βρίσκεται σε ένα δίλημμα, να προβάλλει δηλαδή την υπεύθυνη, την κρίση του σαν μηχανικός και να προωθήσει την επίλυση των τεχνικών προβλημάτων με τα οποία απασχολείται, ή να σχωρωθεί πίσω από απρόσωπους, ουδέτερους γραφειοκρατικούς μηχανισμούς, και σ' αυτό το δίλημμα συνήθως δυσκολεύεται να κάνει το πρώτο.

Ενδιαφέρουσα είναι η διαπίστωση που πρέπει σήμερα να μας απασχολήσει και νομίζω ότι οι φορείς των μηχανικών τον τελευταίο καιρό και το Τεχνικό Επιμελητήριο, ιδιαίτερα, το έχει σαφώς προβάλλει αυτό το θέμα, είναι ότι από τη μια μεριά όλες οι παραπάνω διαπιστώσεις, δεν γίνονται μόνον από τους άμεσα ενδιαφερόμενους, αλλά θα ακούσουμε πολύ συχνά, φραστικά τουλάχιστον, στα λόγια, στις διαπιστώσεις αυτές να συμφωνούν και οι εκπρόσωποι της πολιτείας. Το ερώτημα είναι προς ποια κατεύθυνση βλέπει ο καθένας τις λύσεις αυτών των προβλημάτων. Και εδώ έχουμε τις εξής ενδείξεις: Έχουμε, κατ' αρχήν, την αντιμετώπιση της πολιτείας στους αγώνες των δημοσίων, των μηχανικών του Δημοσίου, τα τελευταία χρόνια και τον τρόπο με τον οποίον αντιμετωπίστηκαν αυτοί οι αγώνες. Από την άλλη μεριά, έχουμε ένα συνεχώς εντεινόμενο ρυθμό, στην εκχώρηση τομέων που κατ' εξοχήν αποτελούν πεδία δράσης των μηχανικών του Δημοσίου, από τη Δημόσια Διοίκηση σε τρίτους. Αναφέρθηκαν και άλλοι συνάδελφοι απ' ό,τι άκουσα σ' αυτό, για παράδειγμα, μπορούμε να πούμε το φαινόμενο της κατάχρησης ενδεχόμενα του θεσμού των τεχνικών συμβούλων που κατά κόρον τον τελευταίο καιρό προωθεί η Δημόσια Διοίκηση, ένας θεσμός ο οποίος κατ' ανάγκη δεν είναι λάθος, αλλά η κατάχρησή του, προφανώς, περιορίζει το αντικείμενο των συναδέλφων του Δημοσίου. Άλλο τέτοιο ενδεικτικό είναι η ανάθεση μεγάλου κομματιού παρακολούθησης έργων πάλι σε τρίτους, σε οργανωμένες εταιρείες ή γραφεία, που αναλαμβάνουν την παρακολούθηση των μεγάλων αναπτυξιακών έργων. Παράδειγμα το μετρό. Επίσης, προς την ίδια κατεύθυνση είναι και η ολοένα αυξανόμενη δημοπράτηση έργων, με τη μέθοδο, μελέτη-κατασκευή. Και αυτό σε τελευταία ανάλυση αποτελεί μια εκχώρηση τμημάτων της ενασχόλησης του μηχανικού της Δημόσιας Διοίκησης σε τρίτους. Συνδυάζοντας λοιπόν αυτές τις δυο ενδείξεις, ίσως και άλλες που έχουν αναφερθεί, καταλαβαίνουμε προς ποια κατεύθυνση τελικά σκέφτεται και πράττει μάλλον η πολιτεία να δώσει λύση στο παραπάνω πρόβλημα. Έχουν πρόβλημα οι μηχανικοί της Δημόσιας Διοίκησης; Αφαιρούμε το αντικείμενό τους και επομένως παύει να υπάρχει και το πρόβλημα.

Η κινητοποίηση τώρα των φορέων των μηχανικών, είναι ο μοναδικός τρόπος με τον οποίο μπορεί να ανατραπεί μια τέτοια κατεύθυνση. Και προς την κατεύθυνση αυτή, ο σύλλογός μας θα προσφέρει πάντα τις όποιες δυνάμεις διαθέτει.

θα ήθελα, κλείνοντας, να πω δυο λόγια μόνο για ένα θέμα, το οποίο δεν σχετίζεται άμεσα με το παραπάνω θέμα, απλά είναι ενδεικτικό του τρόπου με τον οποίο

αντιμετωπίζει η Δημόσια Διοίκηση, αξιοποιεί, εν πάση περιπτώσει, τα στελέχη της, τα τεχνικά της στελέχη, και αναφέρομαι στις επιθεωρήσεις των μεταλλείων όπου σήμερα για όλη την Ελλάδα, ένας μονοψήφιος αριθμός συναδέλφων, μελών του συλλόγου μας, ασχολείται στις επιθεωρήσεις μεταλλείων. Ενώ, όπως αναδείχθηκε με το πρόσφατο νομοσχέδιο περί λατομείων, τα προβλήματα είναι πάρα πολλά και οξυμένα. Παρόμοια είναι και η κατάσταση της ενασχόλησης των συναδέλφων που έχουν εξειδικευμένες γνώσεις στον τομέα των υπογείων έργων. Πάλι μονοψήφιος είναι ο αριθμός των συναδέλφων που ασχολούνται στον τομέα αυτό, ενώ είναι ένας τομέας του οποίου συνεχώς ο όγκος αυξάνεται, μέσα στο σύνολο των μεγάλων έργων, που εκτελεί σήμερα το Δημόσιο. Ευχαριστώ πολύ.

Πρόεδρος: Ευχαριστούμε το συνάδελφο Αλέξη Ρόζενμπεργκ, και ιδιαίτερα για την τήρηση του χρόνου, καταντάει μονότονο αυτό, αλλά για τις ανάγκες των εργασιών μας, σας θυμίζω τη δυνατότητα συμπλήρωσης που έχετε, ερωτήσεων και παρεμβάσεων, ούτως ώστε, εάν είναι ορισμένοι από τους ομιλητές κατά τη λήξη, σήμερα 7.15 να απαντήσουν ή αλλιώς να τις θέσουμε υπόψη τους μέσω της γραμματείας, ούτως ώστε να λάβετε απάντηση αύριο στο στρογγυλό τραπέζι. Και τώρα επανερχόμενοι στο πρόγραμμα, η συνάδελφος Ελένη Λεμπέση, εκπρόσωπος του ΣΑΔΑΣ. Η αλλαγή έγινε όχι λόγω κάποιας προτίμησης, απλά και μόνο η συναδέλφισσα είχε ζητήσει να αλλάξει η σειρά της. Αυτό ως απάντηση σε κάποια ερώτηση που ετέθη από το ακροατήριο. Ευχαριστώ πολύ. Η συνάδελφος Λεμπέση έχει το λόγο.

Θέμα: Ο ρόλος και η αμοιβή του αρχιτέκτονα στο Δημόσιο.

Εισηγήτρια: **Ε. Μπούτου - Λεμπέση**, ΑΜ, εκπρόσωπος Σ.Α.Δ.Α.Σ.

Το θέμα της εισήγησης με την οποία εκπροσωπώ το Σύλλογο Αρχιτεκτόνων, είναι ο ρόλος και η αμοιβή του αρχιτέκτονα στο Δημόσιο. Βέβαια, προσπαθώντας κανείς να προσδιορίσει το ρόλο του αρχιτέκτονα στο Δημόσιο, υποχρεώνεται τελικά να κρίνει το γενικό πλαίσιο της Δημόσιας Διοίκησης, μέσα στο οποίο εντάσσεται και ο αρχιτέκτονας.

Η απηρχαιωμένη και ελλιπής οργάνωση της Δημόσιας Διοίκησης στη χώρα μας, γίνεται αισθητή ολοένα και περισσότερο και αποτελεί φραγμό για την όποια ανάπτυξη, αφού είναι σίγουρο ότι και η παραγωγικότητα του ιδιωτικού τομέα, ποσοτική και ποιοτική, έχει ά-

μεση σχέση με την παραγωγικότητα του δημόσιου τομέα. Η μεταξύ τους σχέση είναι εξαιρετικά πολύπλοκη και αλληλεξαρτώμενη, αφού αποτελούν επιμέρους τμήματα του ίδιου συστήματος. Όμως η Δημόσια Διοίκηση νοσεί. Και για τον εκσυγχρονισμό της απαιτείται άμεσα, επαναπροσδιορισμός δομών και ρόλων. Ας μη γελιόμαστε, αυτό δεν μπορεί να γίνει με εμπειρικές ή ακόμη και ευφυείς ιδέες. Μπορούν να βοηθήσουν, αλλά δεν αρκούν. Απαιτείται μια επιστημονική προσέγγιση του θέματος, με τις αρχές του σύγχρονου management της ορθολογικής διοίκησης. Γι' αυτό και είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι στο διήμερο αυτό, συμμετέχουν πανεπιστημιακοί και άλ-